

۱۴۳۰۵۰۶

کنج و گنجینه

معرفی برگزیده‌ای از نسخ خطی مشاهیر بسطام

سیدمهدی آملی

سرشناسه	: میرآقایی، سیدهادی، ۱۳۴۳-
عنوان و نام پدیدآور	: گنج و گنجینه: معرفی برگزیده‌ای از نسخ خطی مشاهیر بسطام / سیدهادی میرآقایی.
مشخصات نشر	: سمتان: انتشارات حبله رود، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۸ص: مصور (بخشی رنگی): ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	: ۶۸-۳-۶۸۴۴-۶۰۰-۹۷۸-۴۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: معرفی برگزیده‌ای از نسخ خطی مشاهیر بسطام
موضوع	: نسخه‌های خطی -- ایران -- بسطام -- فهرست‌ها
موضوع	: Manuscripts -- Iran -- Bastam -- Catalogs
موضوع	: مشاهیر -- ایران -- بسطام -- فهرست‌ها
موضوع	: Celebrities -- Iran -- Bastam -- Biography
موضوع	: خوشنویسان ایرانی -- بسطام -- سرگذشتنامه
موضوع	: Calligraphers, Iranian -- Bastam -- Biography
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۵م۹۱۹الف / Z۶۶۲۰
رده‌بندی دیوینی	: ۰۱۱/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۲۷۱۰۰

شناسنامه

گنج و گنجینه: معرفی برگزیده‌ای از نسخ خطی مشاهیر بسطام

سیدهادی میرآقایی

ناشر: حبله رود

چاپ نخست، ۱۳۹۵

شابک: ۶۸-۳-۶۸۴۴-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

صفحه‌آرایی: محمدتقی رهبری فرد

طرح روی جلد:

چاپ و صحافی: زلال کوثر قم

قیمت: چهل هزار تومان

مرکز پخش در مشهد مقدس: ۰۹۱۵۵۲۱۷۸۲۱

انتشارات حبله رود

سمتان: بلوار ولی عصر (عج)

جنب مسجد آل محمد (ص)

www.hablerood.ir

فہرست مطالب

۱.....	مقدمہ
۳.....	ابوسعج
۵.....	جغرافیای تاریخی و فرهنگی
۷.....	محمد علی بن علی رضا سعدی اورسجی
۱۱.....	بسطام
۱۳.....	جغرافیای تاریخی و فرهنگی
۱۴.....	محمد بسطامی
۱۶.....	علی بن محمد بن حسن بسطامی
۲۰.....	یونس بن اسماعیل بسطامی
۲۲.....	عبدالرحمان بسطامی
۲۶.....	غیاث الدین صفی اللہ بسطامی
۲۷.....	احمد بن محمد حلبی بسطامی
۲۸.....	شیخ ابومحمد علی بن عنایت اللہ بسطامی
۳۵.....	علاءالدین فتح اللہ بسطامی
۳۷.....	محمد بن فتح اللہ بسطامی
۴۳.....	محمدجعفر بن طیفور بسطامی
۴۵.....	محمدولی بن محمد علی بسطامی
۴۸.....	شمس الدین محمد بن محمد رضا بسطامی
۵۲.....	مقصود بسطامی
۵۵.....	محسن بن محمد بایزید بسطامی
۵۷.....	محمد مقیم بن حاج حیدر بسطامی
۵۹.....	محمدحسین بسطامی
۶۱.....	محمدصالح بن محمدزمان بسطامی
۶۴.....	ابراہیم بن طیفور بسطامی
۶۶.....	محمد علی بن محمد مقیم بسطامی
۶۸.....	عبدالکریم بن میرسلطان حسینی بسطامی
۷۰.....	بایزید بن نظام الدین عبدالرزاق بسطامی
۷۹.....	علاءالدین محمد بن سلیمان بسطامی
۸۳.....	عبدالله بن فتح اللہ بسطامی
۸۴.....	ابوالحسن بن سیف الدین حسینی بسطامی
۸۷.....	اسماعیل بن قطب الدین بسطامی
۸۸.....	محمدنصیر بن حسین بسطامی

۹۲	حبیب الله (عبدالله) بن علاءالدین بسطامی
۹۴	حاج محمد بن حاج محمدقاسم یاربسطامی
۹۶	عبدالقادر بن محمدمهدی بسطامی
۱۰۲	اسماعیل بن محمد جعفر بسطامی
۱۰۵	قاضی اسماعیل بن محمدجعفر بسطامی
۱۰۶	لطیف بن محمد باقر بسطامی
۱۰۸	محمد بن شفیع بسطامی
۱۰۹	محمد مؤمن بن محمدباقر حسینی بسطامی
۱۱۱	حیدر علی بن محمدمهدی بسطامی
۱۱۳	محمد نورالهدی بسطامی
۱۱۴	محمدجعفر بسطامی
۱۱۵	محمد بسطامی
۱۱۶	محمدحسین بن اسماعیل بسطامی
۱۲۶	محمد حسن بن حاج محمد بسطامی
۱۲۷	محمدحسین بن علی اکبر بسطامی
۱۳۲	محمد بسطامی
۱۳۳	حسن بن غلامرضا بسطامی
۱۳۴	نوروزعلی بن کربلایی باقر بسطامی (ناضی بسطامی)
۱۳۸	اسماعیل بن هاشم حسینی بسطامی
۱۴۰	محمدجعفر بن محمدباقر بسطامی
۱۴۲	محمد بن ملا حسین ملا ابوالقاسم بسطامی
۱۴۴	حسن بن ابی جعفر بسطامی
۱۴۵	محمدرضا بن زین العابدین بسطامی
۱۴۷	نورمحمد بن زین العابدین بسطامی
۱۵۰	حبیب الله بن ملامحمد رفیع بسطامی
۱۵۳	ملااحمد بسطامی
۱۵۸	علی نقی بسطامی
۱۶۰	علی نقی بن محمد علی بسطامی
۱۶۳	علی بن محمدحسین بسطامی
۱۶۶	عبدالحسین بن عبدالله بسطامی
۱۶۸	میر مطلب بسطامی
۱۷۳	جیلان
۱۷۵	جغرافیای تاریخی و فرهنگی
۱۷۷	اسماعیل بن ملا محمد طاهر جیلانی
۱۸۲	خرقان
۱۸۴	جغرافیای تاریخی و فرهنگی
۱۸۵	محمد خرقانی
۱۸۶	نظام الدین محمد خرقانی
۱۸۷	مقصود افشار خرقانی

گرمین	۱۸۸
جغرافیای تاریخی و فرهنگی	۱۹۰
حسین بن ابراهیم گرمی بسطامی	۱۹۱
حاجی بن محمدحسین بن اسماعیل گرمی بسطامی	۱۹۳
مزج (مغز)	۱۹۶
جغرافیای تاریخی و فرهنگی	۱۹۸
علی اکبر مزجی	۲۰۰
محمد حسن بن محمد باقر مزجی	۲۰۳
محمدحسین بن ملاحسن مزجی	۲۰۶
محمد حسن مزجی بسطامی	۲۱۰
حسین بن حاج حسن بسطامی	۲۱۴
عبدالعلی بن محمدحسن مزجی	۲۱۶
یوسف بن عبدالعلی مزجی	۲۲۲
مین	۲۲۴
جغرافیای تاریخی و فرهنگی	۲۲۶
نوروزعلی بن نظرعلی میغانی	۲۲۷
علی بن ملا حسن میغانی	۲۳۰
بدشت	۲۳۲
جغرافیای تاریخی و فرهنگی	۲۳۴
طیفور بن سلطان محمد بدشی بسطامی	۲۳۶
ملا حسین بن ملاحسن بدشی بسطامی	۲۴۱
قربانعلی بدشی	۲۴۵
منابع	۲۴۶

به نام آن که جان را فکرت آموخت

سیمای تابناک تاریخ و فرهنگ ایران همواره مرهون دو گروه انسان‌های پاک نهاد بوده: یکی رزمندگان و سربازانی که با جان‌فشانی و همت والا به پاسداری از مرزهای کشور پرداخته‌اند و چه بسا در این راه، جان خود را اهدا کرده و بدین وسیله نامشان را در جریده عالم ثبت و ضبط کرده‌اند و گروه دیگر، دانشمندان نستوه و خستگی‌ناپذیر که با تحریر و تألیف آثار با ارزش، علاوه بر پاسداری از میراث فرهنگی به تدریس و اشاعه آن پرداخته‌اند و با طلایه‌داری دانش و خردورزی، سبب اعتلا و شکوفایی اندیشه‌های دیگران شده‌اند.

شهر تاریخی بسطام از قرن دوم به علت موقعیت مهم جغرافیایی، و نقطه اتصال سه منطقه مهم کشور: جرجان، ری و بیشاپور، کانون مهمی به شمار می‌رفت. آمد و شد همه کاروان‌ها به سه ناحیه مزبور از این شهر امکان پذیر بود. علاوه بر آن، وجود آرامگاه ملکوتی و پرفیض محمد بن جعفر (ع) فرزند بزرگوار امام جعفر صادق (ع) و آوازه شهرت بایزید بسطامی و حضور مریدان او، خیل مشتاقان را به این شهر فرا می‌خواند. رسیدن به آنجا، سرسبزی زمین و طراوت هوا، همچنین میوه‌های خوش طعم به شهادت و گواهی سفرنویسان معروف قرون سوم و چهارم که به مرکز ایران و خارج از کشور صادر می‌شد بسطام را به مرکز علمی تبدیل کرده بود تا مطمع نظر همه شود اعم از پادشاهان، عرفا، دانشمندان، شاعران و...

پس با اذعان به مطلب مزبور، بعید نبود که بسطام به یکی از مراکز فرهنگی کشور تبدیل شود و خاستگاه فرهیختگانی شود که ضمن تحصیل و تدریس در بسطام برای ارتقای دانش و معلومات خود به شهرهای مختلف ایران و خارج از کشور سفر کنند. وجود مدرسه شاهرخیه و استادان معروف آن، بهترین گواه این مدعاست.

راقم این سطور در بسطام نامه به شرح حال گزیده‌ای از مشاهیر بسطام پرداخت و ضمن معرفی شخصیت علمی آنان به برخی از آثار آنان نیز اشاره کرد. در اثنای تحقیق و تألیف کتاب مزبور، به برخی نسخ خطی در کتابخانه‌های ایران برخورد که مشاهیر بسطام افتخار کتابت و استنساخ آن را بر عهده داشتند. علاقه نویسنده به تاریخ و فرهنگ بسطام، تشویق فرهنگ‌پروران و همشهریان عزیز و ترغیب برخی از استادان از بسطام پژوهی، مقدمه‌ای شد تا نگارنده از دو سال پیش مصمم شود تا آثار خوشنویسان و دانشمندان شهر بسطام را که در کتابخانه‌های ایران، پراکنده است،

تدوین و گردآوری کند و در مجموعه‌ای به همشهریان و خوانندگان گرامی تقدیم کند. امیدوار است مورد طبع خوانندگان قرار گیرد.

نگارنده در این کتاب، ابتدا، خیلی مختصر، جغرافیای تاریخی و فرهنگی شهر بسطام یا روستا را معرفی کرده و سپس به خلاصه‌ای از شرح حال کاتب نسخه پرداخته است. متأسفانه با استقصا و جست‌وجوی زیاد نتوانست آثار و شرح حال برخی از کاتبان را به دست آورد که امیدوار است در آینده، این کاستی برطرف شود. ذکر این نکته ضروری است که هشتاد درصد مشاهیری که نام و آثارشان در این کتاب آمده است، در بسطام نامه نیامده، به عبارت دیگر مشاهیر نویافته شهرستان بسطام هستند.

خوانندگان گرامی دقت داشته باشند برای معرفی نسخه‌های خطی، الگوی زیر رعایت شده است: نام نسخه، نویسنده، موضوع نسخه، زبان نگارش نسخه، نوع خط، مکان (اگر در نسخه نوشته باشد) و تاریخ کتابت، تعداد برگ، محل نگهداری نسخه، شماره ثبت نسخه.

خداوند متعال را شکر می‌گویم که بار دیگر این توفیق را به حقیر داد تا قدم ناچیزی در معرفی مشاهیر بسطام و تدوین دست نوشته‌های آنان بردارد. شایسته است از مسئولین محترم بخش نسخ خطی کتابخانه‌های دانشگاه تهران، کتابخانه ملی، مدرسه علمیه مروی تهران، مجلس شورای اسلامی، آیت الله مرعشی نجفی، آیت الله العظمی آملی، مدرسه فیضیه، مرکز احیای میراث اسلامی، مجمع ذخایر اسلامی، مرکز مطالعات اسلامی قم، اسناد ملی و خانقاه احمدیه شیراز، مدرسه علمیه امام صادق قزوین، کتابخانه مرکزی استان قدس رضوی، مدرسه علمیه نواب مشهد، مدرسه علمیه اسماعیلیه شاهرود و همچنین از دوست گرامی محمدباقر حاجی، استاد رجایی مغزی تشکر کنم که با نهایت همکاری، نسخ خطی را در اختیار نویسنده قرار دادند.

در پایان لازم می‌دانم از جناب آقای علیرضا شاه حسینی، مدیر اناسارات حبله رود و نیز از آقای محمدتقی رهبری فرد، صفحه‌آرای محترم، تشکر کنم که با همکاری ایشان و عنایت خداوند متعال سه کتاب این جانب به زیور طبع آراسته شد. نگارنده، منت پذیر خوانندگانی هست که لغزش‌های احتمالی در کتاب را اطلاع دهند تا در چاپ بعدی اصلاح شود.

بهار ۱۳۹۵ - مشهد مقدس

سیدهادی میرآقایی